بسم الله الرحمن الرحيم

ح جمعية الدعوة و الارشاد وتوعية الجاليات بالربوة ، ١٤٤٥ هـ
فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

عبدالعزيز بن باز،
العقيدة الصحيحة وما يضادها - بشتو. / عبدالعزيز بن باز
-ط.١.- الرياض ، ١٤٤٥هـ

٤٢ ص ؛ ١٤ × ٢١ سم

ردمك: ٧-٤٤-٨٤١٧-٦٠٣-٩٧٨

١٤٤٥ / ١٠٤٩٨

شركاء التنفيذ:

دار الإسلام | جمعية الربوة | رواد الترجمة | المحتوى الإسلامي

يتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

Telephone: +966114454900
ceo@rabwah.sa
P.O.BOX: 29465
RIYADH: 11557
www.islamhouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ سریزه ﴾

ټولې ستاینې يوازې الله لره دي، او درود او سلام دې وي پر هغه چا چې وروسته ترې بل نبی نشته، او د هغه پر کورنۍ او ملګرو (دې د الله درود او سلام وي)

أما بعد: کله چې صحيح عقيده د اسلام اصل او د ملت بنياد دی نو مناسبه راته ښکاره شوه چې د تقرير موضوع مې همدا وټاکم. او په شرعي دلايلو؛ قرآن او سنت سره ښکاره ده چې کړنې او ويناوې هغه مهال صحيح بلل کيږي او منل کيږي چې له سمې عقيدې سرچينه واخلي، که چېرته عقيده ناسمه وي نو هر څه چې پرې بنا وي باطل دي خواه که کړنې وي او يا ويناوې، لکه چې الله تعالی فرمايي: **(نن ورځ تاسو لپاره پاکيزه څيزونه حلال کړی شول او د هغو کسانو ذبيحه (حلاله) چې کتاب ورته ورکړی شوی دی؛ تاسو لپاره حلاله ده او ستاسو طعام د هغوی لپاره حلال دی، او (تاسو لپاره حلالې دي) پاك لمنې مومنې ښځې او پاك لمنې ښځې له هغو خلقو څنې چې هغوی ته له تاسو نه مخکې کتاب ورکړی شوی دی، کله چې تاسو دغو (ښځو) ته د هغوی مهرونه ورکړئ، چې عفت غوښتونکي يئ، بدکاري کوونکي نه يئ او نه په پټه سره ياران نيوونکي يئ او څوك چې له ايمان نه انکار وکړي، نو يقينًا د هغه عمل برباد شو او هغه به په اخرت کې له تاوانيانو څخه وي).**[1]

او الله تعالی فرمايلي: **(او يقينًا يقينًا تا ته وحې کړای شوې ده او هغو کسانو ته چې له تا نه مخکې وو (داسې چې) قسم دی که تا شرك وکړ (نو) ستا عمل به خامخا لازمًا برباد شي او ته به خامخا لازمًا له تاوانيانو څنې شې)** [2]

[[1]] [المائدة سورت: ٥ آيت]

[2] [الزمر سورت: 65 آيت].

او پدې معنا سره آيتونه ډير دي، د الله تعالى د كتاب او د هغه د امانتدار رسول - د هغه د رب له لورې دې تر ټولو غوره درود او سلام پر هغه وي - سنت پر دې دلالت كوي چې سمه (صحيح) عقيده : په الله جل جلاله، په پرېښتو، په كتابونو، د هغه پر پيغمبرانو، د آخرت پر ورځ او د خير او شر په اندازه په ايمان راوړلو كې خلاصه كيږي، دا شپږ كارونه همدغه د صحيح عقيدې بنسټونه دي، پر كومو چې غالب الله خپل كتاب نازل كړى، او خپل پيغمبر يې؛ محمد - صلى الله عليه وسلم - پرې راليږلى دى. [1]

د دې بنسټونو لاندې ټولې هغه غيبي چارې راځي چې ايمان راوړل پرې واجب دي، او ټول هغه څه چې الله او رسول يې ـ صلى الله عليه وسلم - پرې خبر وركړى، او د دې شپږو بنسټونو ډير زيات دليلونه په قرآن او سنت كې شته، چې له هغو څخه دا قول د الله تعالى دى: ﴿**لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ**﴾ [2]

(نېكي دا نه ده چې خپل مخونه د مشرق او مغرب په طرف وګرځوئ، خو لېكن نېكي (د هغه چا) ده چې پر الله او پر ورځ د آخرت او پر ملايكو او پر كتابونو او پر نبيانو يې ايمان راوړى).

او دا قول د الله تعالى: **(رسول پر هغه څه ايمان راوړى دى ؛ چې په ده باندې د خپل رب له جانبه نازل كړى شوى دى او مومنانو هم، ټولو ايمان راوړى دى په الله باندې او د هغه پر ملايكو او د هغه پر كتابونو او د هغه په رسولانو باندې (او وايي) مونږه د هغه (الله) په رسولانو كې د هيچا په مينځ كې توپير نه كوو).** [3]

---

[1] مسلم الإيمان (8)، الترمذي الإيمان (2610)، النسائي الإيمان وشرائعه (4990)، أبو داود السنة (4695)، ابن ماجه المقدمة (63)، أحمد (1/27).

[2] [البقرة سورت: 177 آيت].

[3] [البقرة سورت: 285 آيت].

او دا قول د الله تعالی: **(ای هغو کسانو چې ایمان یې راوړی دی! تاسو پر الله ایمان راوړئ او د هغه پر رسول او پر هغه کتاب چې هغه په خپل رسول باندې نازل کړی دی او پر هغو کتابونو چې له ده نه یې مخکې نازل کړي دي، او څوك چې كفر وكړي په الله او د هغه په ملايكو او د هغه په كتابونو او د هغه په رسولانو او د اخرت په ورځ، نو یقینًا هغه گمراه شو په ډېرې لرې گمراهۍ سره).** [1]

او دا قول د الله تعالی: **(آیا ته نه یې پوه شوی چې بېشکه الله پوهېږي په هر هغه څه چې په آسمان او ځمکه کې دي، بېشکه دغه په یو کتاب کې دي، بېشکه دغه الله ته ډېر آسان دي.** [2]

که څه هم صحيح حدیثونه کوم چې پر دې اصولو دلالت کوي ډېر زيات دي، له هغو نه يو هغه مشهور حديث دی چې مسلم په خپل صحيح کې د امير المؤمنين عمر بن الخطاب - (رضی الله عنه) - څخه روايت کړی دی چې جبريل عليه السلام له نبي - صلى الله عليه وسلم څخه دِ ايمان په اړه پوښتنه وکړه، نو هغه ورته وويل: «ايمان دې ته وايې چې: په الله جل جلاله، پرېښتو يې، کتابونو يې، پيغمبرانو يې، په وروستۍ ورځ(قيامت) او د خير او شر په اندازه باور ولرې». الحديث، او دواړو شيخانو؛ بخاري او مسلم دا حديث له ابو هريرة څخه هم (په خپلو کتابونو کې) راوړی دی. او د دې شپږو بنسټونو(اصولو) لاندې ټول هغه څه راځي چې مسلمان پرې بايد د الله تعالی، بيا ژوندون او داسې نورو غيبي چارو په اړه عقيده او باور ولري.

* * *

---

[1] [النساء سورت: 136 آيت].

[2] [الحج سورت: 70 آيت].

﴿په الله تعالی ایمان﴾

پدې باور لرل چې الله همغه حق معبود دی چې له ټولو شیانو پرته د بندګۍ مستحق دی.

په الله پاک له ایمان راوړلو څخه پدې ایمان راوړل دي چې همغه(ذات) په حقه له نورو ټولو پرته د بندګۍ مستحق دی، ځکه چې د بندګانو پیدا کوونکی، ورسره نیکي کوونکی، روزي ورکوونکی او د دوی په پټو او ښکاره و پوه دی، او د دې ورتیا لري چې منونکي ته یې ثواب او سرکښ ته یې جزا ورکړي، او د دې عبادت لپاره الله انسانان او پیریان پیدا کړي او امر یې ورته پرې کړی لکه چې فرمایي: **او ما پیریان او انسانان نه دي پیدا کړي مګر د دې لپاره چې دوی زما عبادت وکړي.** [1] **زه له دوی نه هېڅ رزق نه غواړم او نه دا غواړم چې دوی ما ته خوراك راکړي.** [2] **بېشکه همدغه الله ښه روزي ورکوونکی، قوت والا، (او) ډېر مضبوط دی.** [3]

او الله پاک فرمایي: **ای خلکو! د خپل رب عبادت وکړئ، هغه چې تاسو یې پیدا کړي یاست او هغه کسان چې له تاسو نه مخکې وو، د دې لپاره چې تاسو پرهېزګاره شئ.**[4]

هغه (رب) چې ستاسو لپاره یې ځمکه فرش او اسمان چت ګرځولی او له پورته نه یې اوبه نازلې کړي دي، بیا یې په دغو سره له مېوو نه ستاسو لپاره رزق راوېستلی، نو له الله سره هېڅ قسمه شریکان مه جوړوئ، حال دا چې تاسو پوهېږئ. [5]

الله جل جلاله د دې حق د روښانه کولو او لورې ته یې د بلنې ورکولو لپاره رسولان او کتابونه رالېږلي دي او د دې له مخالفت څخه یې خبرداری ورکړی لکه چې الله پاک فرمایي: **او یقینًا**

---

[1] [الذاریات سورت: 56 آیت].

[2] [الذاریات سورت: 57 آیت].

[3] [الذاریات سورت: 58 آیت].

[4] [البقرة سورت: 21 آیت].

[5] [سورت بقره: 22 آیت].

يقينًا مونږ په هر يو امت کې يو رسول لېږلی و (په دې سره) چې تاسو د الله عبادت کوئ او له طاغوت نه ځان وساتئ. [1]

او الله تعالی فرمايي: **او مونږ له تا نه مخکې هېڅ رسول نه دی لېږلی مگر چې هغه ته به مونږ(دا) وحي کوله چې بېشکه شان دا دی چې له ما نه پرته بل هېڅ حق معبود نشته، نو تاسو زما عبادت کوئ.** [2]

او الله تعالی فرمايي: **الف، لام، را، (دا) کتاب دی چې آيتونه يې محکم کړی شوي دي، بيا د ښه حکمت والا، پوره خبردار ذات لخوا نه په تفصيل سره بيان شوي دي دا چې تاسو عبادت مه کوئ مگر يواځې د الله، بېشکه زه ستاسو لپاره د هغه له لورې (رالېږل شوی) وېروونکی او زېری ورکوونکی يم.** [3]

د دې عبادت حقيقت په عبادت سره د الله جل جلاله په ځانگړې کولو کې دی (پدې معنا) چې ټول هغه څه چې بندگان يې پرې د هغه عبادت کوي لکه: دعا، ويره، اميد ساتل، لمونځ کول، روژه نيول، قرباني، نذر او داسې نور ډول ډول عبادتونه بايد هغه ته په تسليمېدو، ورځخه هيله لرلو،ويرېدلو او په عين وخت کې ورسره د پوره مينې ساتلو، په وړاندې يې سر ټيټولو او د هغه لويي منلو په فضا کې(يوازې هغه ته) تر سره شي،او د قران ډېره برخه ددې قاعدې د اثبات لپاره نازل شوې ده، لکه د الله دا وينا: **نو ته د الله عبادت کوه، په داسې حال کې چې دين هغه (الله) لره خالص کوونکی يې خبردار شئ! خاص د الله لپاره خالص دين دی.** [4]

---

[1] [النحل سورت 36 آيت].

[2] [الأنبياء سورت: 25 آيت].

[3] [هود سورت: 1–2 آيتونه].

[4] [الزمر سورت: 2–3 آيتونه].

او د الله پاک دا قول: **او پرېکړه کړې رب ستا چې تاسو عبادت مه کوئ (د بل هيچا) مگر يوائې د هغه.** [1]

او د الله تعالى دا قول: **نو تاسو الله بلئ، په داسې حال کې چې همده ته د دين خالص کوونکي ياست، اگر که کافران يې بد گڼي.** [2]

او په صحيحينو کې له معاذ بن جبل - (رضى الله عنه) - څخه روايت دى چې نبى - صلى الله عليه وسلم - فرمايلي: **د الله حق پر بنده گانو دادى چې عبادت يې وکړي او هيڅ شى ورسره شريک نه کړي.**

* * *

[1] [الإسراء سورت: 23 آيت].

[2] [غافر سورت: 14 آيتونه].

﴿ د اسلام په ټولو پنځو ښکاره رکنونو ایمان راوړل چې پر خپلو بنده ګانو يې واجب او فرض ګرځولي دي ﴾

په الله له ايمان راوړلو څخه د اسلام په پنځو ښکاره ارکانو ايمان راوړل هم دي چې الله په خپلو بندګانو لازم او فرض ګرځولي دي او هغه: **ګواهي ورکول دي چې نشته په حقه معبود مګر يو الله دی او پدې چې محمد - صلی الله عليه وسلم - د الله رسول دی، د لمانځه ودرول، د زکات ورکول، د رمضان روژه، او د بيت الله الحرام حج کول د هغه چا لپاره چې د ورتګ وړتيا ولري او داسې نور هغه فرضونه چې پاک شريعت پرې راتګ کړی دی.**

تر ټولو اړين(مهم) او لوی رکن يې **پدې ګواهي ورکول دي چې پرته له الله څخه په حق بل معبود نشته او دا چې محمد - صلی الله عليه وسلم - د الله رسول دی**، نو پدې ګواهي ورکول چې له الله پرته په حقه بل معبود نشته؛ الله تعالی ته د عبادت د ځانګړې کولو او له هغه پرته له نورو څخه يې د نفي کولو غوښتنه کوي، او همدا د **(لا اِله الا الله)** معنا ده، ځکه معنا يې داسې ده چې په حقه سره معبود نشته مګر يو الله، نو هر هغه څه چې له الله پرته يې عبادت شوی؛ که انسان وي، يا پرښته وي او يا هم پيری او يا نور، نو د ټولو عبادت په باطل سره شوی، او هغه چې په حقه يې عبادت کيږي يوازې الله دی لکه څرنګه چې هغه پاک ذات فرمايي: **دغه پدې سبب چې بېشکه الله، هم دی حق دی او دا چې بېشکه هغه چې دوی يې له هغه (الله) نه پرته رابولي، همغه باطل دی.** [1]

وړاندې څرګنده شوه چې الله تعالی د همدې بنسټيز اصل لپاره ثقلين(انسانان او پيريان) پيدا کړي او ورته يې پرې امر کړی، خپل پيغمبران يې لدې سره رالېږلي او خپل کتابونه يې پدې سره نازل کړي، نو پدې اړه ښه فکر وکړه او زيات يې راپه زړه کړه، تر څو درته پدې بنسټيز اصل هغه لويه ناپوهي څرګنده شي چې ډيری مسلمانان پکې لويدلي دي تر دې چې د الله سره يې د نورو عبادت وکړ، او د هغه خالص حق يې له هغه پرته نورو ته ورکړ، نو له الله نه مرسته غواړو.

* * *

---

[1] [الحج سورت: 62 آيت].

﴿ پدې باور لرل چې الله پخپله پیدا کوونکی د عالم، چارې سموونکی یې او په خپل علم او ځواک سره پدوی کې تصرف کوونکی دی ﴾

او په الله پاک له ایمان څخه پدې باور لرل دي چې همغه د کائناتو پیدا کوونکی، چارې سموونکی، او په خپل علم او ځواک سره هر رنګ چې وغواړي د هغوی په چارو کې تصرف کوونکی دی، او همغه د دنیا او آخرت مالک او د ټولو کائناتو رب دی، له هغه پرته بل خالق نشته او له هغه پرته بل رب نشته. او دا چې هغه استازي(رسولان) رالیږلي او کتابونه یې د بندګانو د اصلاح او هغه څه ته د بلنې په موخه نازل کړي دي چې په دنیا او اخرت کې د هغوی خلاصون او ښېګڼه پکې ده.

او هغه پاک ذات لره پدې ټولو کې شریک نشته لکه څرنګه چې فرمايي: **الله د هر شي پیدا کوونکی دی او هغه په هر شي باندې نګران دی** [1]

او الله تعالی فرمايي: **بېشکه ستاسو رب هغه الله دی چې آسمانونه او زمکه یې په شپږو ورځو کې پیدا کړي دي، بیا د عرش له پاسه برقراره شو، هغه په شپې سره ورځ پټوي، په داسې حال کې چې دا (شپه) هغې (ورځ) لره په تلوار سره طلب کوي او (پیدا کړې یې ده) لمرسترګه، او سپوږمۍ او ستوري، چې د هغه په حکم سره مسخر کړی شوي دي، خبر اوسئ! خاص هغه لره دي پیدا کول او حکم کول، ډېر برکت والا دی الله؛ پالوونکی د ټول عالم دی.** [2]

د هغه په ښاېسته نومونو او لوړو صفتونو ایمان راوړل پرته له تحریف (**معنی کې بدلون راوستل**)، تعطیل (**له معنی یې انکار کول**) تکییف (**څرنګوالی یې بیانول**) او تمثیل (**د هغه لپاره د بیلګې یا مثل بیانول**).

---

[1] [الزمر سورت: 62 آیت].

[2] [الأعراف سورت: 54 آیت].

او په الله له ايمان راوړلو دا هم دي چې د هغه په ښايسته نومونو او لوړو صفتونو؛ هغه چې په خپل غالب كتاب او يا د هغه د امين رسول په ثابت شوو سنتو كې راغلي دي، پرته له تحريف، تعطيل، تكييف او تمثيل څخه ايمان درلودل، بلكه هغه ډول يې منل واجب دي لكه څرنګه چې راغلي دي پرته له څرنګوالي څخه، سره له ايمان درلودلو نه په هغه لويو معناوو چې هغه د الله جل جلاله صفتونه دي، نو په هغه ډول پرې د الله نومول واجب دي څرنګه چې د هغه شان سره ښايي پرته لدې چې د مخلوق سره په كوم شي كې ورته والى وركړل شي لكه څرنګه چې فرمايي: **(د هغه په مثل هيڅ شی نشته او هم دغه ښه اورېدونكی، ښه ليدونكی دی)** [1]

او الله تعالى فرمايي: (نو تاسو د الله لپاره مثالونه مه بيانوئ، بېشكه الله پوهېږي او تاسو نه پوهېږئ) [2]

او دا د پيغمبر صلى الله عليه وسلم له ملګرو څخه د اهل سنت والجماعت عقيده ده او د هغه چا چې په نيكۍ كې د هغوی پيروان دي، او هغه(عقيده) چې امام ابو الحسن الأشعرى - رحمه الله - په كتاب **" المقالات عن أصحاب الحديث وأهل السنة "** كې رانقل كړې ده، او لدې پرته نورو د علم او ايمان خاوندانو هم رانقل كړې ده.

أوزاعي رحمه الله فرمايلي دي: **له زهري او مكحول څخه د صفاتو د آيتونو په اړه پوښتنه وشوه، نو هغوی دواړو وويل: څرنګه چې راغلي همداسې يې تېر كړئ.**

او وليد بن مسلم رحمه الله وايي: له مالک، اوزاعي، ليث بن سعد او سفيان الثورى - رحمهم الله - څخه د صفاتو په اړه د راغلو روايتونو په اړه پوښتنه وشوه، نو ټولو وويل: **څرنګه چې راغلي له څرنګوالي پرته يې همداسې تېر كړئ.**

---

[1] [الشورى سورت: 11 آيت].

[2] [النحل سورت: 74 آيت].

او اوزاعي رحمه الله ويلي: **مونږ او ډيرى تابعينو به وييل: الله پاک يې په عرش باندى دى او ايمان مو راوړى په هغه صفتونو چې په سنتو کې راغلي دي.**

او کله چې د مالک له شيخ؛ ربيعة بن أبى عبد الرحمن ـ رحمها الله - څخه د استواء په اړه پوښتنه وشوه ويې ويل: **(استواء نامعلومه نده، او د کيفيت په اړه يې پوښتنه کول دعقل خلاف کار دى، د الله لخوا پيغام دى، په رسول يې ښکاره رسول او پر مونږ يې منل دي).**

او کله چې له امام مالک - رحمه الله - څخه پدې اړه پوښتنه وشوه ويې ويل: **استواء معلومه ده، کيفيت يې نامعلوم دى، ايمان پرې واجب دى او په اړه يې پوښتنه کول بدعت دى، بيا يې پوښتونکي ته وويل: زما له نظره سم سړى نه يې! بيا يې امر وکړ او وويستل شو.**

او همدا معنا له أم المؤمنين أم سلمه - (رضي الله عنها) - څخه روايت شوې ده، اوِ امام أبو عبد الرحمن بن المبارک رحمة الله عليه فرمايلي دي: **(مونږ خپل پاک رب پيژنو چې هغه د اسمانونو له پاسه د مخلوقاتو نه جدا په خپل عرش باندې دى).**

او پدې اړه د امامانو خبرې ډيرې زياتې دي چې پدې يو تقرير کې يې راوړل ناشوني دي، او که څوک غواړي چې ډيرو معلوماتو ته پدې اړه لاسرسى ولري نو د اهل سنت علماوو ليکنو ته دې مراجعه وکړي لکه (السنة) کتاب؛ د عبد الله بن الامام احمد او (التوحيد) د جليل القدر امام محمد بن خزيمة کتاب، او (السنة) د ابو القاسم اللالکائي الطبري کتاب، او (السنة) د أبى بکر بن أبى عاصم کتاب، د حماة کلي اوسيدونکو ته د شيخ الِاسلام ابن تيمية جواب، او هغه لوى او ډير ګټه لرونکى جواب دى، په نوموړي جواب کې هغه رحمه الله د اهل سنت عقيده بيان کړې ده او د هغوى زياتې ويناوې يې نقل کړي دي، همدا رنګه شرعي او عقلي دليلونه چې د اهل سنت د ويناوو په صحت دلالت کوي او د هغوى د مقابل لورې د ويناوو په بطلان دلالت کوي راوړي دي.

او همدا رنگه (التدمریه) نومې رساله یې چې موضوع ته یې پکې پراخوالی ورکړی او د اهل سنت والجماعت عقیده یې په عقلي او نقلي دلایلو او پر مخالفینو رد کولو سره بیان کړې ده چې په پایله کې حق ښکاره کوي او باطل ورکوي، د هر هغه عالم لپاره چې د ښه نیت او حق پېژندنې ته د لیوالتیا له مخې پکې نظر واچوي، او ټول هغه خلک چې د اهل سنت و الجماعت سره یې د أسماء او صفاتو په اړه په عقیده کې مخالفت کړی دی نو خامخا به په عقلي او نقلي دلایلو وړاندې کولو کې له ټکر سره مخ شي، او ښکاره تناقض به په هغه څه کې وګوري چې دی یې ثابتوی او یا یې نفي کوي.

او اهل سنت والجماعت الله پاک لره هغه څخه ثابتوي چې هغه ځان لره په خپل عزتمند کتاب کې ثابت کړي دي او یا یې رسول محمد - صلی الله علیه وسلم - ورته په صحیحو سنتو کې ثابت کړي دي؛ پرته له تمثیل څخه. او الله تعالی یې مخلوقاتو سره له تشبیه ورکولو څخه پاک ګرځولی دی، پداسې پاکوالي سره چې له تعطیل څخه یې پکې ځان ژغورلی، نو له ټکر څخه یې ځان ژغورلی او پر ټولو دلیلونو یې عمل کړی، او دا د پاک الله کړنلاره ده چې هغه چا چې په هغه حق منګولې خښې کړي چې الله پرې خپل پیغمبران رالیږلي، او پدې اړه یې خپله وسه وکړه، او له الله تعالی څخه یې په اخلاص وغوښتل چې حق ته یې ورسوي او دلیل یې په نورو پورته کړي لکه څرنګه چې فرمایي: (**بلکې مونږ په حق سره باطل وُلو، نو دا د هغه دماغ راوباسي، نو ناڅاپه هغه ختمېدونکی وي**).[1]

او الله تعالی فرمایلي: (**او دوی تا ته کوم مثال (عجیب سوال او اعتراض) نه راوړي مګر مونږ تا ته راوړو (د هغه) حق (جواب) او تر ټولو ښه تفسیر**).[2]

حافظ ابن کثیر رحمه الله په خپل مشهور تفسیر کې د الله جل جلاله د دې وینا په اړه - ﴿**إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ**﴾ [1]

---

[1] [الأنبياء سورت: 18 آيت].

[2] [الفرقان سورت: 33 آيت].

یعنې: بېشکه ستاسو رب هغه الله دی چې اسمانونه او ځمکه یې په شپږو ورځو کې پیدا کړي دي، بیا د عرش له پاسه برقراره شو.

د دې باب په اړه غوره وینا کړې ده چې رانقلول یې دلته مناسب دي ځکه لویه ګټه لري. د هغه رحمه الله وینا داسې ده: **خلک د دې دریځ په اړه ډیرې ویناوې لري چې دا یې په تفصیل سره د یادولو ځای ندی، بلکه مونږ پدې ځای کې د سلفو د مذهب لاره نیسو، چې هغه د مالک، أوزاعي، ثوري، لیث بن سعد، شافعي، أحمد، اِسحاق بن راهویه او د مسلمانانو نور پخواني او اوسني امامان دي(هغوی) پدې اند دي چې (د الله تعالی صفتونه) باید داسې تېر کړل شي لکه څرنګه چې راغلي دي پرته له تکییف، تشبیه او تعطیل څخه، او هغه (ذات) اوریدونکی او لیدونکی دی، بلکه خبره دا ده لکه څرنګه چې امامانو ویلي لکه: نعیم بن حماد الخزاعي د امام بخاري استاد چې وایي: چا چې د الله تعالی تشبیه د مخلوق سره یې وکړه نو کفر یې وکړ، او چاچې له هغه څه انکار وکړ چې الله تعالی پرې خپل ځان یاد کړی نو کفر یې وکړ، او هیڅکله په هغه څه کې تشبیه نشته چې الله تعالی پرې خپل ځان یاد کړی او یا یې رسول پرې هغه یاد کړی، او په هغه څه کې - چې الله تعالی پرې ځان یاد کړی او یا یې رسول په هغې سره یاد کړی - تشبیه نشته، نو چا چې الله تعالی ته هغه څه ثابت کړل چې په هغې سره ښکاره آیتونه او صحیح احادیث راغلي په هغه شان چې د الله تعالی د لویۍ سره ښایي، او له الله تعالی څخه یې د نقصان (صفتونه) نفي کړل نو د هدایت لار یې نیولې ده.**

* * *

---

[1] [الأعراف سورت: 54 آیت].

﴿په پرښتو ايمان﴾

او په پرښتو ايمان: پر هغوی اجمالي او تفصيلي ايمان په بر کې نيسي، نو مسلمان به پدې ايمان لري چې الله تعالی لره ملايکې دي او د خپلې پيروۍ لپاره يې پيدا کړي دي او په عزتمندو بنده ګانو سره يې نومولي دي چې هيڅ کله په خبرو کې له هغه (الله) نه مخکې والی نه کوي او دوی خاص د هغه په حکم عمل کوي **(هغه ته معلوم دي څه چې د دوی په وړاندې دي او څه چې له دوی نه وروسته دي، او دوی شفاعت نشي کولی مګر د هغه چا لپاره چې هغه (الله) ترې راضي وي او دوی خاص د هغه له هيبته وېرېدونکي دي).** [1]

او دوی (پرښتې) بيلابيل ډولونه دي،ځنې له دوی د عرش په پورته کولو ګمارل شوي، او ځنې يې د جنت او دوزخ ساتونکي دي، او ځنې يې د بندګانو د کړنو پر ساتلو ګمارل شوي دي، او مونږ په بشپړه توګه په هغو ايمان لرو چې الله تعالی او رسول يې راته نومولي دي لکه: جبريل، ميکائيل، مالک د دوزخ ساتونکی او اسرافيل؛ په شپيلۍ کې په پوکې ګمارل شوی، د دوی يادونه په ډيرو صحيحو حديثونو کې شوې ده، او په صحيح کې له عائشې (رضي الله عنها)- څخه ثابت دي چې نبی - صلی الله عليه وسلم - فرمايلي: «**پرښتې له نور(رڼا) څخه پيدا شوي، او جان(د پيريانو پلار) له هغه اور نه پيدا شوی چې سختې لمبې وهي او يا يې په لمبو کې توروالی وي، او آدم له هغه څه څخه پيدا شوی چې تاسو ته يې يادونه شوې ده**». **مسلم په خپل صحيح کې راوړی دی.**

* * *

---

[1] [الأنبياء سورت: 28 آيت].

﴿په کتابونو ایمان﴾

همدا رنګه ایمان په کتابونو؛ په اجمالي (کلي) توګه ایمان واجب دی پر دې چې الله تعالی پر خپلو نبیانو او رسولانو د حق د بیانولو او ورته د بلنې لپاره کتابونه نازل کړي دي لکه څرنګه چې هغه تعالی فرمايي: **(یقینًا مونږ خپل رسولان په ښکاره دلیلونو سره لېږلي دي او له دوی سره مونږ کتاب او تله نازل کړي دي، د دې لپاره چې خلق په انصاف ودرېږي)** [1]

او الله تعالی فرمايلي: **(ټول خلق (په پیل کې) یو امت وو (نو هغوی د یو بل سره اختلاف وکړو) نو الله نبیان راولېږل چې زېری ورکوونکي او وېرووونکي وو او له هغوی سره یې په حقه کتاب نازل کړ، د دې لپاره چې هغه د خلقو په مینځ کې د هغه شي فیصله وکړي چې دوی په کې اختلاف کړی دی.** [2]

او له ډلې یې هغه چې الله تعالی نومولي تفصیلي ایمان پرې لرو لکه: **تورات، انجیل، زبور او قرآن چې تر ټولو غوره او وروستی یې دی، پر ټولو مسلط او تصدیق کوونکی یې دی، او هغه دی چې پر ټول امت یې پیروي واجب ده،** د صحیحه سنتو سره چې له رسو الله صلی الله علیه وسلم - څخه ثابت دي، ځکه الله تعالی یې استازی محمد - صلی الله علیه وسلم - ټولو ثقلینو- انسانانو او پیریانو- ته رالیږلی، او دا قرآن یې پرې نازل کړی چې پریکړه پرې وکړي، او د هغه (ناروغیو) لپاره یې شفا ګرځولی چې په زړونو کې دي، او د هر څه په اړه وضاحت ورکوونکی، لارښود او رحمت د مؤمنانو لپاره، لکه چې فرمايي: **(او دا کتاب دی چې مونږ نازل کړی دی، نو تاسو د ده پیروي وکړئ او پرهېزګاره شئ، د دې لپاره چې پر تاسو رحم وکړی شي).** [3]

---

[1] [الحدید سورت: 25آیت].

[2] [البقرة سورت: 213 آیت].

[3] [الأنعام سورت: 155آیت].

او الله پاک فرمايلي: **(او مونږ په تا باندې کتاب نازل کړی دی، په داسې حال کې چې (د دين) د هر شي لپاره (په کې) واضحه بيان دی او هدايت او رحمت او زېرى دى د مسلمانانو لپاره).** [1]

او الله تعالى فرمايلي: **(ته ووايه: اى خلکو! بېشکه زه ستاسو د ټولو په طرف د هغه الله (رالېږل شوى) رسول يم چې خاص د هغه لپاره د اسمانونو او زمکې بادشاهي ده، نشته هېڅ حق معبود مګر همدى دى، همدغه ژوند ورکوي او مرګ ورکوي، نو تاسو پر الله او د هغه پر رسول ايمان راوړئ چې نبي دى، امي دى، هغه چې پر الله او د هغه پر کلماتو ايمان لري او تاسو د هغه پيروي وکړئ، د دې لپاره چې تاسو هدايت ومومئ).** [2]

او آيتونه پدې معنا سره ډېر دي.

* * *

[1] [النحل سورت: 89 آيت].

[2] [الأعراف سورت: 158آيت].

﴿پر پیغمبرانو ایمان﴾

او همدارنګه رسولان؛ چې اجمالي او بشپړ ایمان راوړل پرې واجب دي، نو ایمان لرو پر دې چې الله پاک خپلو بندګانو ته د دوی له ډلې پیغمبران لیږلي دي؛ زیری ورکوونکي، ویروونکي او حق ته بلونکي، نو چا چې یې بلنه ومنله نیمګرغي به وګټي او څوک چې ورسره مخالفت وکړي مایوسه او پښیمانه به شي، وروستی او غوره یې زمونږ نبي محمد بن عبد الله - صلی الله علیه وسلم - دی لکه چې الله پاک فرمایي: (**او یقینًا مونږ په هر یو امت کې یو رسول لېږلی و (په دې سره) چې تاسو د الله عبادت کوئ او له طاغوت نه ځان وساتئ**). [1]

او الله تعالی فرمایي: (**او (مونږ لېږلي وو) رسولان، چې زېرى وركوونكي او وېروونكي وو، د دې لپاره چې د خلقو لپاره په الله باندې څه حجت پاتې نشي**). [2]

او الله تعالی فرمایي: (**محمد (ﷺ) ستاسو په سړیو كې د هیچا پلار نه دى، مګر د الله رسول دى او د نبیانو (د لړۍ) ختموونكى دى**). [3]

او څوک چې الله - تعالی - نومولي او یا یې له رسول څخه نوم ثابت شوی دی، تفصیلي او کټ مټ ایمان پرې لرو لکه: **نوح، هود، صالح، ابراهیم او داسې نور - علیهم وعلی نبینا أفضل الصلاة و أزکی التسلیم.**

پر هغوی او زمونږ پر نبي دې غوره درود او پاکیزه سلامونه وي.

* * *

---

[1] [النحل سورت: 36 آیت].

[2] [النساء سورت: 165 آیت].

[3] [الأحزاب سورت: 40 آیت].

﴿د آخرت پر ورځ ایمان﴾

او د آخرت په ورځ ایمان چې دی:

په ټولو هغو شیانو ایمان په بر کې نیسي چې الله او رسول یې - صلی الله علیه وسلم - پرې خبر ورکړی، چې له مرگ نه وروسته به وي لکه: د قبر امتحان، عذاب او نعمتونه یې، ویره او سختي، د صراط (پل)، تله، حساب، جزا، د خلکو تر منځه د عملنامو خپریدل؛ چې ځینې به یې په ښي او ځینې نور به یې په چپ لاس او یا د شا لخوا اخلي.

او پدې کې زمونږ د پیغمبر محمد - صلی الله علیه وسلم حوض هم شامل دی، په جنت او دوزخ ایمان، او د مؤمنانو لخوا د خپل پاک رب لیدل او د هغه لخوا ورسره خبرې کول او داسې نور چې په قران کریم او د رسول الله - صلی الله علیه وسم- په صحیحو سنتو کې راغلي دي، نو پدې ټولو ایمان واجب دی، او په هغه ډول منل یې واجب دي چې الله او رسول یې بیان کړي دي.

* * *

﴿په تقدير ايمان﴾

په تقدير ايمان؛څلورو شيانو ته شامليږي:

لومړی: الله په هغه څه پوه دی چې وو او هغه څه چې وروسته به وي، او د بندګانو په حالاتو خبر دی او د دوی ارزاق، وروستۍ نيتې، عملونه او داسې نورې چارې يې ورته معلومې دي، لدې شيانو هيڅ شی ورڅخه پټ ندی، پاکي ده هغه ذات لره او پورته دی، لکه چې فرمايي: **الله په هر شي باندې ښه پوه دی.** [1]

او الله تعالی فرمايي: **(د دې لپاره چې تاسو پوه شئ چې يقينًا الله په هر شي باندې ښه قادر دی او دا چې يقينًا الله د علم په لحاظ هر شی راګېر کړی دی).** [2]

دويمه خبره: هر هغه شی چې (الله پاک) اندازه کړی او د هغه پريکړه يې کړې؛ ليکلی دی، لکه الله پاک چې فرمايلي: **(يقينًا مونږ په هغه څه خبر يو چې ځمکه يې د دوی (له وجود) نه کموي او زمونږ سره يو ښه ياد ساتونکی کتاب دی).** [3]

او الله تعالی فرماېلي: **(او هر شی، مونږ هغه په ښکاره اصل (لوح محفوظ) کې درج کړی دی).** [4]

او الله تعالی فرمايلي: **(آيا ته نه يې پوه شوی چې بېشکه الله پوهېږي په هر هغه څه چې په اسمان او ځمکه کې دي، بېشکه دغه په يو کتاب کې دي، بېشکه دغه الله ته ډېر اسان دي).** [5]

دريمه خبره: د هغه په خوښه (مشيئت) ايمان، نو څه چې وغواړي هغه کيږي او څه چې ونه غواړي هغه نه کيږي لکه چې الله پاک فرمايي: **(بېشکه الله کوي هغه څه چې اراده يې وکړي)** [1]

---

[1] [البقرة سورت: 231 آيت].
[2] [الطلاق سورت: 12 آيت].
[3] [ق سورت: 4 آيت].
[4] [يس سورت: 12 آيت].
[5] [الحج سورت: 70 آيت].

او الله تعالی فرمايلي: (**بېشکه د هغه امر (حکم) هم دا وي چې کله د يو شي اراده وکړي، دا چې هغه ته ووايي چې پيدا شه، نو هغه پيدا شي).** [2]

او الله پاک فرمايي: (**او تاسو اراده نشئ کولی مگر دا چې الله وغواړي، بېشکه الله ښه عالم، ښه حکمت والا دی).**[3]

څلورمه خبره: د ټولو موجوداتو پيدا کول، له هغه پرته بل پيدا کوونکی او له هغه پرته به رب نشته لکه چې فرمايي: (**الله د هر شي پيدا کوونکی دی او هغه په هر شي باندې نگران دی).** [4]

او الله تعالی فرماېلي: (**ای خلقو! تاسو د الله هغه نعمتونه ياد کړئ چې په تاسو شوي دي، ايا له الله نه غير (بل) خالق شته، چې تاسو ته له اسمان او ځمکې نه رزق درکوي؟ نشته هېڅ حق معبود مگر هم دی دی، نو کوم اړخ ته تاسو گرځولی کېږئ).**[5]

نو د اهل سنت والجماعت په اند پر تقدير ايمان دغه څلورو کارونو ته شامليږي، د ځنې بدعتيانو پر خلاف چې هغوی ورڅخه انکار کوي.

⋆⋆⋆

---

[1] [الحج سورت: 18آيت].

[2] [يس سورت: 82 آيت].

[3] [الإنسان سورت: 30 آيت].

[4] [الزمر سورت:62 آيت].

[5] [فاطر سورت: 3 آيت].

﴿ايمان له قول او عمل څخه عبارت دی، چې په طاعت سره زياتيږي او په ګناه کولو سره کميږي ﴾

او په الله ايمان دې ته هم شامليږي چې ايمان له قول او عمل څخه عبارت دی؛ په پيروۍ سره زياتيږي او په سرکښۍ سره کميږي، له شرک او کفر نه پرته د نورو ګناهونو په پايله کې د هيڅ مسلمان کافرول جايز ندي لکه: **زنا، غلا، سودخوړل، نشه يي توکي څښل، د مور او پلار نافرماني او داسې نور کبيره ګناهونه** تر دې چې حلال يې ونه ګڼي، دليل يې د الله تعالی دا قول دی: (**بېشکه الله نه بخښي دا چې له هغه سره دې (څوك) شريك کړی شي او هغه بخښي هغه (ګناه) چې له دې (شرك) نه کمه وي د چا لپاره چې وغواړي**). [1]

او د هغه متواترو احاديثو له امله چې له رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه راغلي چې فرمايي : الله تعالی به له اور څخه هر هغه څوک راوباسي چې په زړه کې يي د کنجد د دانې په اندازه له ايمان څخه وي.

* * *

---

[1] [النساء سورت: 48 آيت].

﴿د الله لپاره مینه کول او د الله لپاره کرکه کول، او دوستي او دښمني د الله لپاره﴾

او په الله تعالی له ایمان څخه: د الله لپاره مینه او د الله لپاره کرکه، دوستي او دښمني د الله لپاره دي، نو مؤمن سره به مینه لرې او دوستي به ورسره کوې، او کفار به بد ګڼې او دښمني به ورسره کوې، او د دې امت د ټولو مؤمنانو په سر کې د پیغمبر - صلی الله علیه وسلم - ملګري دي.

نو اهل سنت والجماعت ورسره مینه لري او دوستي ورسره کوي، او پدې باور دي چې دوی له نبیانو څخه وروسته غوره خلک دي، ځکه پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمایلي: «**خیر القرون قرني ثم الذین یلونهم ثم الذین یلونهم**» [1]

تر ټولو غوره پیړۍ زما ده، بیا هغه خلک چې ورپسې دي او بیا هغه خلک چې ورپسې دي. د دې حدیث پر صحت اتفاق شوی دی.

دوی باور لري چې غوره یې أبوبکر الصدیق بیا عمر الفاروق بیا عثمان ذو النورین بیا علی المرتضی - (رضي الله عنهم) - دي، بیا ورپسې پاتې د هغو لسو نور پاتې کسان دي چې د جنت زیری ورکړل شوی، بیا ورپسې پاتې صحابه کرام - (رضي الله عنهم أجمعین)- دي، او دوی له هغه څه لاس په سر کیږي چې د هغوی تر منځ واقع شوي دي، او باور لري چې هغوی په هغه کارونو کې مجتهدین وو، نو د چا اجتهاد چې سم و هغه ته دوه اجرونه او د چا چې ناسم و هغه ته یو اجر دی.

او د رسول الله - صلی الله علیه وسلم - د کورنۍ له مؤمنانو سره مینه ساتي او دوستي ورسره کوي، همدارنګه د پیغمبر صلی الله علیه وسلم بیبیانو؛ د مسلمانانو مورګانو ته د قدر په سترګه ګوري او دعا ورته کوي چې الله له ټولو څخه راضي شي، او د روافضو له طریقې نه بیزاره دي؛ هغوی چې د رسول الله - صلی الله علیه وسلم - ملګري بد ګڼي؛ ښکنځلي ورته کوي، او د اهل

---

[1] البخاري الشهادات (2509)، مسلم فضائل الصحابة (2533)، الترمذي المناقب (3859)، ابن ماجه الأحكام (2362)، أحمد (434/1)

بيت په اړه له حد نه اوړي، له خپلې مرتبې نه يې - چې الله تعالى ورکړې - پورته ګڼي، همدا رنګه د ناصبيانو له طريقې نه هم بيزاره دي؛ هغوی چې په وينا او يا کړنو سره أهل البيت اذاروي.

ټول هغه څه مو چې پدې لنډه وينا کې راونغاړل، په هغه صحيح عقيده کې شامل دي چې الله تعالى پرې خپل رسول محمد - صلى الله عليه وسلم - راليږلی، او هغه د ژغورل شوي ټولې؛ أهل السنت والجماعت عقيده ده هغه چې نبی - صلى الله عليه وسلم - يې په اړه فرمايلي: «**لا تزال طائفة من أمتي على الحق منصورة لا يضرهم من خذلهم حتى يأتي أمر الله سبحانه**» [1]

همېشه به زما د امت يوه ډله پر حق بريالۍ پاتې وي- څوک يې چې سپکوي هيڅ ضرر به ورته ونه رسولای شي تر دې - چې د الله پاک امر راشي.

او هغه - عليه الصلاة و السلام - فرمايلي: «**يهود په يو اويا ډلو وويشل شول، او نصارا په دوه اويا ډلو، او زر دی چې دا اُمت به درې اويا ډلو ته وويشل شي؛ ټولې به په اور کې وي مګر يوه ډله، نو صحابه و وويل: هغه کومه ده ای د الله رسوله! ويې فرمايل: څوک چې په هغه لاره وي چې زه او زما ملګري پرې دي» او دا هغه عقيده ده چې منګولې لګول او کلک پاتې کېدل پرې واجب دي، او هر هغه څه چې د دې خلاف دي ځان ورڅخه ژغورل (واجب) دي.**[2]

* * *

[1] مسلم الإمارة (1920)، الترمذي الفتن (2229)، أبو داود الفتن والملاحم (4252)، ابن ماجه الفتن (3952)، أحمد (5/279).

[2] ابن ماجه الفتن (3992).

﴿لدې عقيدې څخه د منحرفو او پر ضد يې د تلونکو يادونه﴾

ډولونه يې:

لدې عقيدې نه کاږه شوي او پر ضد يې لاره وهونکو خلکو ډير ډولونه دي: ځنې يې بتان، مجسمې، پرښتې، وليان، پيريان، ونې، تيږې (ډبرې) او د داسې نورو شيانو عبادت کوونکي دي، دوی د پيغمبرانو بلنه نده منلې، بلکه د هغوی مخالفت يې کړی او ضد او دښمني يې ورسره کړې لکه هغه څه چې قريشو او بيلابيلو عربو چې زمونږ د پيغمبر محمد - صلی الله عليه وسلم - سره وکړل، هغوی به له خپلو خدايانو څخه د اړتياوو پوره کول، د ناروغانو لپاره روغتيا، او پر دښمنانو يې د برلاسي کېدو دعاګانې غوښتلې، هغو ته به يې حلالې کولې او نذرونه به يې ورته وړاندې کول، کله چې رسول الله صلی الله عليه وسلم د دوی دا کار بد وګاڼه او په يوازې توګه د يو الله پر عبادت يې ورته امر وکړ، نو دا خبره يې ناشنا وګڼله او ويې ويل: **(آيا ده دغه معبودان يو اله وګرځول، بېشکه دا خامخا ډېر عجيبه څيز دی).** [1]

نو پيغمبر - صلی الله عليه وسلم - دوی تر هغه د الله عبادت ته رابلل او له شرک څخه يې ويرول،او هغه څه چې دوی يې عبادت کاوه د هغه په حقيقت يې پوهول؛ تر دې چې الله تعالی چې چاته لدوی څخه غوښتل هدايت وکړ، نو د رسول الله -صلی الله عليه وسلم- او د هغه د ملګرو -(رضي الله عنهم) - او ورپسې نورو لارويانو له اوږد جهاد او پرلپسې بلنې څخه وروسته د الله - تعالی - دين پر ټولو دينونو بريالی شو او خلک د الله په دين کې ډلې ډلې ننوتل؛ بيا حالاتو بدلون وکړ او په ډيرو خلکو ناپوهۍ لمن وغوړوله، تر دې چې ډيری يې بيرته د جاهليت دين ته وروګرځېدل؛ داسې چې په پيغمبرانو او وليانو باندې باور لرلو کې له حد نه واوښتل، نو چا ترې دعا غوښتله او چا پرې مرسته او داسې نور د شرک ډولونه، او د: **لا إله إلا الله معنا يې داسې ونه پيژنده لکه د عربو کفارو چې پيژندلې وه، نو الله مرسته کوونکی دی.**

[1] [ص سورت: 5 آيت].

او دا شرک تر دې مهاله په خلکو کې د هغوی د ناپوهۍ او د نبوت له زمانې سره د زيات واټن د رامنځته کېدو له امله خپرېږي.

* * *

﴿له هغوی څخه د وروستیو شبهه همغه د پخوانیو شبهه ده؛ دا او د ځینو کفري عقیدو یادونه﴾

د دې وروستیو شبهه همغه د پخوانیو شبهه ده، او هغه د دوی دا خبره ده چې: دوی د الله په وړاندې زمونږ سپارش کوونکي دي، مونږ د دوی عبادت نه کوو مگر د دې لپاره چې الله ته مو نږدې کړي، الله - تعالی - د دوی دا شبهه باطله کړه او ورته یې څرگنده کړه چې چا له هغه پرته د بل چا عبادت وکړ؛ چې هر څوک وي نو خامخا له هغه سره یې شرک وکړ او کافر شو لکه چې الله تعالی فرمایي: **او دوی له الله نه پرته د هغو څیزونو عبادت کوي چې نه دوی ته ضرر رسولی شي او نه دوی ته نفع رسولی شي او دوی وایي: دا د الله په وړاندې زمونږ سپارش کوونکي دي.** [1]

الله پاک پر دوی په خپلې دې وینا سره رد وکړ (ته ووایه: **آیا تاسو الله پر هغه څه خبروئ چې هغه یې نه په آسمانونو کې پېژني او نه یې په ځمکه کې! هغه ډېر پاك دی او ډېر اوچت دی له هغو څیزونو نه چې دوی یې ورسره شریکوي).** [2]

نو هغه پاک ذات پدې آیت کې دا بیان کړه چې له هغه پرته د نبیانو، ولیانو او داسې نورو عبادت لوی شرک دی، اگر که تر سره کوونکي یې دا په نورو نومونو یادوي، او الله تعالی فرمایي: **(او هغه کسان چې له هغه پرته یې نور دوستان (کارسازي) نیولي دي (وایي:) مونږ د دوی عبادت نه کوو مگر د دې لپاره چې دوی مونږ الله ته نژدې کړي).**[3]

---

[1] [یونس سورت: 18 آیت].

[2] [یونس سورت: 18 آیت].

[3] [الزمر سورت: 3 آیت].

الله پاک پر دوی په خپلې دې وینا سره رد وکړ: (**بېشکه الله به د دوی په مینځ کې په هغو خبرو کې فیصله کوي چې دوی په هغو کې اختلاف کوي، بېشکه الله لارښوونه نه کوي هغه چا ته چې هغه دروغجن، ډېر ناشکره وي).**[1]

نو پدې سره ورته الله پاک ښکاره کړه چې له هغه پرته بل چاته د دوی عبادت کول په دعا، ویرې، امید ساتلو او داسې نورو سره په هغه پاک ذات کفر کول دي، او دوی یې دروغجن وګرځول په خپله هغه وینا کې چې وایې: مونږ یې عبادت نه کوو مګر د دې لپاره چې هغه - الله تعالی - ته مو ښه نږدې کړي.

او له کفري عقیدو څخه چې د سمې عقیدې ضد او هغه څه سره مخالفې دي چې پیغمبرانو علیهم الصلاة والسلام پرې راتګ کړی؛ هغه عقیده ده چې بې دینان یې په نن عصر کې لري لکه: د مارکس، لینن پېروان او داسې نور بې دینې او کفر ته بلونکي، برابره ده که دوی یې په سوسیالیزم، کمونیزم، بعث او داسې نورو نومونو یادوي، ځکه د دې بې دینانو له اصولو څخه دا دي چې هیڅ اله نشته او ژوند یوازې ماده ده. او د دوی له اصولو څخه له: بیا ژوندون، جنت او دوزخ څخه منکریدل او په ټولو دینونو کفر کول دي، او څوک چې د دوی په کتابونو کې وګوري او هغه څه چې دوی پرې دي په یقیني توګه به باوري شي، او شک نشته چې دا عقیده د ټولو اسماني دینونو سره په ټکر کې ده، او پیروان یې په دنیا او اخرت کې له تر ټولو ناوړه انجام سره مخ کوي.

او د حق له مخالفو عقیدو څخه د ځینو باطنیانو او ځینو صوفیانو دا عقیده ده، ځنې چې هغوی ورته اولیاء وایي چې د الله سره په تدبیر او د عالم د چارو په سمون کې برخه لري او اقطاب ورته وایي (**هغه څوک چې په یوه چاره کې محوري رول لري**) همدا رنګه اوتاد یې بولي (**هغه څوک چې په کایناتو کې د تصرف واک لري**) او غوث یې هم بولي (**هغه څوک چې د زمکې د خلکو**

[1] [الزمر سورت: 3 آیت].

سره مرسته کوي) او داسې نور نومونه چې دوی د خپلو خدایانو لپاره له ځان نه جوړ کړي دي.

دا په ربوبیت کې تر ټولو بد شرک دی، او دا د جاهلیت د عربو له شرک څخه هم ناوړه دی، ځکه د عربو کافرانو په ربوبیت کې شرک نه کاوه، بلکه په عبادت کې یې شرک کاوه، او شرک به یې د آسانتیا په حالت کې و، ځکه په سختۍ کې به یې یوازې الله ته عبادت ځانگړی کاوه لکه چې الله تعالی فرمایي: **(نو کله چې دوی په کښتۍ کې سواره شي (، نو) دوی الله بولي، په داسې حال کې چې خاص هغه لره دین خالص کوونکي وي، نوکله چې هغه (الله) دوی وچې ته وژغوري (نو) ناڅاپه دوی (له الله سره) شریکان نیسي).** [1]

خو په ربوبیت باندې هغوی یوازې الله ته اعتراف کاوه لکه چې الله پاک فرمایي: **(او قسم دی که ته له دوی نه پوښتنه وکړې چې دوی چا پیدا کړي دي (نو) دوی به خامخا ضرور ووایي: الله (پیدا کړي دي).** [2]

او الله تعالی فرمایي: **(ته ووایه: تاسو ته له آسمان او ځمکې نه روزي څوك درکوي؟ یا د غوږونو او سترگو مالك څوك دی اوڅوك ژوندی له مړي راوباسي او مړی له ژوندي راوباسي او څوك د کارونو تدبیر کوي؟ نو یقینًا دوی به وایي چې الله دی، (نو ته ووایه:) آیا نو تاسو نه وېرېږئ)!** [3]

او پدې معنا سره ډېر آیتونه راغلي دي.

***

[1] [العنکبوت سورت: 65آیت].

[2] [الزخرف سورت: 87 آیت].

[3] [یونس سورت: 31 آیت].

﴿هغه څه چې وروستيو مشرکانو له لومړيو نه زيات کړي ﴾

او اوسنيو مشرکانو پر پخوانيو باندې په دوو کارونو کې زياتوالی کړی: لومړی دا چې له دوی څخه د ځينو شرک په ربوبيت کې دی ، او **دويم** دا چې : شرک يې په آسانه او سخته دواړو کې دی، لکه څرنګه چې د دوی په حال هغه څوک ښه پوهيږي چې ورسره ګډ شوي او د دوی حالات يې له نږدې څېړلي دي، او هغه څه يې ليدلي چې دوی يې د الحسين او البدوي او نورو له قبرونو سره په مصر او د عيدروس له قبر سره په عدن، او د الهادي له قبر سره په يمن، او د ابن عربی له قبر سره په شام، او د شيخ عبد القادر الجيلانی له قبر سره په عراق او نورو مشهورو قبرونو سره کوي؛ چې عوام خلک پکې غلو(له حد نه اوړيدل) کوي او د الله تعالی ډيری حقونه يې ورکړي دي، او داسې ډير کم خلک شته چې رد ورباندې وکړي او د توحيد حقيقت ورته بيان کړي؛ هغه چې الله پرې خپل نبي - صلی الله عليه وسلم - او له هغه وړاندې رسولان عليهم الصلاة والسلام راليږلي، بس مونږ يواځې د الله تعالی يو او خاص هغه ته ورګرځېدونکي يو. او د الله پاک نه سوال کوو چې دوی بيرته په هوش راولي او تر منځه يې حق ته بلونکي زيات کړي، او د مسلمانانو حاکمان او علماوو ته يې د شرک پر وړاندې د مبارزې او بالاخرة د (شرک) او شرکي وسايلو د له منځه وړلو توفيق ورکړي، هغه ذات اوريدونکی او نږدې دی.

او د اسماء او صفاتو په باب کې د صحيح عقيدې ضد عقيده د بدعتيانو؛ جهميه او معتزله و او د دوی د پيروانو عقيده ده، چې له الله - تعالی- څخه صفات نفي کوي او يا يې له معنا څخه انکار کوي، بلکه الله تعالی پداسې صفتونو سره يادوي چې هغه معدوم (نشت)، جامد او يا ناشوني وي، الله تعالی د دوی له ويناوو څخه ډير پورته دی. او پدوی کې هغه خلک هم شامل دي چې له ځني صفتونو منکر دي او ځنې نور ثابتوي لکه: أشعريان، دا چې هغوی ځني صفتونه ثابتوي نو ورباندې لازم دي چې ورته نور صفتونه چې دوی ورڅخه تېښته کوي او نفي کوي يې او دلايل يې تأويلوي **(هم بايد ثابت کړي، خو دا چې نه يې کوي)** ، نو پدې سره دوی د سمعي او عقلي دلايلو سره په مخالفت کې واقع شول، او پدې سره په ښکاره ټکر کې ولوېدل، خو أهل

سنت والجماعت الله پاک ته د پوره کمال سره له نومونو او صفتونو څخه هغه څه ثابتوي چې هغه (ذات) خپل ځان ته ثابت کړي وي او يا يې رسول؛ محمد - صلی الله عليه وسلم - ورته ثابت کړي وي، او پاک يې ګڼي لدې چې د مخلوق سره يې تشبيه کړي پداسې پاکوالي سره چې د تعطيل (له معنا څخه) پکې شکه نه وي، نو پدې سره دوی په ټولو دليلونو عمل کړی، نه يې تحريف وکړ او نه هم تعطيل، او له هغه ټکر څخه هم بچ پاتې شول چې لدوی پرته نور پکې واقع شوي دي، لکه څرنګه چې پدې اړه وړاندې وويل شول او همدا په دنيا او اخرت کې د خلاصون او نيکمرغۍ لار ده؛ هغه نيغه لار چې د دې امت سلفو او امامانو نيولې وه. او هيڅکله به د دې امت وروستي خلک اصلاح نه شي مګر په هغه څه چې لومړي پرې اصلاح شوي وو، چې هغه د قرآن اوسنت پيروي ده، او د هر هغه څه پرېښودل چې د دې خلاف وي.

* * *

﴿يوازې د الله د عبادت واجبوالی، او د الله پر دښمنانو د بريا لاملونه (أسباب) ﴾

پر مکلف تر ټولو اړين واجب او لويه فريضه دا ده چې د خپل رب عبادت وکړي؛ هغه چې د آسمانونو، زمکې، او لوی عرش څښتن دی، هغه چې په خپل کتاب کې فرمايي: **(بېشکه ستاسو رب هغه الله دی چې آسمانونه او ځمکه يې په شپږو ورځو کې پيدا کړل، بيا د عرش له پاسه برقراره شو، هغه په شپې سره ورځ پټوي، په دې حال کې چې دا (شپه) هغې (ورځ) لره په تلوار سره طلب کوي او (پيدا کړې يې ده) لمرسترګه، او سپوږمۍ او ستوري، چې د هغه په حکم سره مسخر کړی شوي دي، اګاه شئ! خاص هغه لره دي پيدا کول او حکم کول، ډېر برکت والا دی الله چې رب د ټولو مخلوقاتو دی).** [1]

او په بل ځای کې الله پاک په خپل کتاب کې خبر ورکوي چې **(هغه ثقلين (انسانان او پيريان) د خپل عبادت لپاره پيدا کړي دي (او ما پېريان او انسانان نه دي پيدا کړي مګر د دې لپاره چې دوی زما عبادت وکړي).** [2]

او دا عبادت چې الله تعالی ثقلين (انسانان او پيريان) د همدې لپاره پيدا کړي دي؛ دا د هغه توحيد دی د بيلابيلو عبادتونو سره لکه: لمونځ، روژه، زکات، حج، رکوع، سجده، طواف، ذبح (حلاله)، نذر، ويره، اميد ساتل، مرسته غوښتل (د سختۍ پر مهال)، مرسته غوښتل (د کارونو په ترسره کولو کې)، پناه غوښتل او د عبادت ټول ډولونه، او پدې کې د هغه د ټولو امرونو منل او له منهياتو يې ډډه کول دي چې د هغه عزتمند کتاب او د امانتدار رسول - سنت پر هغه دلالت کوي، په هغه دې د رب غوره درود او سلام وي - . او يقينا پدې عبادت سره الله پاک ټولو ثقلينو (انسانانو او پيريانو) ته امر کړی؛ هغوی چې د همدې لپاره پيدا شوي او ټول پيغمبران ليږل شوي، او د دې عبادت د بيان او وضاحت لپاره کتابونه نازل شوي، نو دا عبادت او تفصيل يې او ورته بلنه او الله تعالی ته يې يوازې په خاصوالي باندې امر کول (پدې ټولو سره الله پاک امر

---

[1] [الأعراف سورت: 54 آيت].

[2] [الذاريات سورت: 56 آيت].

کړی دی) لکه چې الله تعالی فرمايي: **(ای خلقو! د خپل رب عبادت کوئ، هغه چې تاسو يې پيدا کړي يئ او هغه کسان چې له تاسو نه مخکې وو، د دې لپاره چې تاسو پرهېزګاره شئ).** [1]

او الله تعالی فرمايي: **او ستا رب حکم کړی دی چې تاسو عبادت مه کوئ (د بل هيچا) مگر يوائې د هغه او له مور او پلار سره ښه احسان کوئ.** [2]

او د قضی معنی پدې آيت کې امر او وصيت دی.

او الله تعالی فرمايلي: **(حال دا چې دوی ته حکم نه و ورکړی شوی مگر په دې چې دوی دې د الله عبادت کوي، په داسې حال کې چې دين (عبادت) دغه (الله) لره خالص کوونکي وي (او) حنيفان (له باطله حق ته راګرځېدونکي) وي، او (د دې چې) دوی دې لمونځ قايموي او زکات دې ورکوي او همدغه ډېر محکم دين دی).** [3]

او پدې معنا سره د الله په کتاب کې آيتونه ډېر دي، او الله تعالی فرمايي: **او پېغمبر چې تاسو ته څه هم درکړي، نو هغه واخلئ او له څه نه چې هغه تاسو منع کړي، نو تاسو منع شئ او له الله نه ووېرېږئ، بېشکه الله ډېر سخت عذاب والا دی)** [4]

او الله پاک فرمايلي: **(ای هغو کسانو چې ايمان يې راوړی دی! د الله خبره منئ او د رسول خبره منئ او د خپلو د امر د خاوندانو (واکمنانو)، نو که چېرې تاسو په خپلو کې د څه شي په باره کې هم نزاع (جګړه او اختلاف) وکړئ، نو هغه (شی) الله او د هغه رسول ته وګرځوئ که چېرې**

---

[1] [البقرة سورت: 21 آيت].

[2] [الإسراء سورت: 23 آيت].

[3] [البينة سورت: 5 آيت]،

[4] [الحشر سورت: 7 آيت].

تاسو په الله او په ورځ د اخرت ایمان لرئ، دا (کار) ډېر غوره دی او د انجام په لحاظ ډېر ښه دی). [1]

او الله تعالی فرمايلي **(چا چې د رسول اطاعت وکړ نو یقینًا هغه د الله اطاعت وکړ).** [2]

او الله پاک فرمايلي: **(او یقینًا یقینًا مونږ په هر یو امت کې یو رسول لېږلی و (په دې سره) چې تاسو د الله عبادت کوئ او له طاغوت نه ځان وساتئ).** [3]

او الله پاک فرمايلي: **(او مونږ له تا نه مخکې هېڅ رسول نه دی لېږلی مګر چې هغه ته به مونږ (دا) وحي کوله چې بېشکه شان دا دی چې له ما نه پرته بل هېڅ حق معبود نشته، نو تاسو زما عبادت کوئ).** [4]

او الله تعالی فرمايلي: **(الف، لام، را، (دا) کتاب دی چې آیتونه یې محکم کړی شوي دي، بیا د ښه حکمت والا، پوره خبردار ذات له خوا نه په تفصیل سره بیان شوي دي) (دا چې تاسو عبادت مه کوئ مګر یواځې د الله، بېشکه زه ستاسو لپاره د هغه له جانبه (رالېږل شوی) وېروونکی او زېری ورکوونکی یم).** [5]

نو دا محکم آیتونه او هغه چې په همدې معنا سره د الله له کتاب څخه راغلي دي ټول الله تعالی ته د عبادت د اخلاصوالي په وجوب دلالت کوي، او دا چې همدا د دین اصل او د (ابراهیمي) ملت بنسټ دی، همدا رنګه پدې دلالت کوي چې د پیریانو او انسانانو له پیدا کولو، د پیغمبرانو د رالېږلو او د کتابونو د نازلیدو حکمت هم همدا دی؛ نو دې چارې ته پر ټولو مکلفو پاملرنه واجب ده، چې ځان پرې ښه پوه کړي، او له هغه څه څخه ځان وساتي چې ډېری اسلام ته

---

[1] [النساء سورت: 59 آیت].
[2] [النساء سورت: 80 آیت].
[3] [النحل سورت: 36 آیت]،
[4] [الأنبیاء سورت: 25 آیت]
[5] [هود سورت: 1-2 آیتونه].

منسوب شوي خلک پکې لويدلي؛ په پيغمبرانو او صالحينو باندې په باور لرلو کې له حد نه په اوړيدلو، پر قبرونو يې د ودانيو، جوماتونو او کمبدو جوړولو، له هغوی نه سوال کولو، مرسته غوښتلو، هغوی ته پناه وړلو او د اړتيا د پوره کولو لپاره ترې سوال کول او د سختيو د لرې کولو، د ناروغانو د روغتيا، پر دښمنانو بريا او داسې نور (کارونه چې) د لوی شرک ډولونه دي، له رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه صحيح ثابت دي او د هغه څه سره سمون خوري چې د الله کتاب پرې دلالت کوي، په صحيحينو کې له معاذ - (رضي الله عنه) - څخه روايت دی چې نبی - صلى الله عليه وسلم - ورته وويل: **«آيا پوهيږې چې د الله حق پر بنده گانو او د بندگانو حق پر الله څه دی؟ نو معاذ وايي: ما وويل: الله او رسول يې ښه پوهيږي، نو نبي - صلى الله عليه وسلم - وويل: د الله حق پر بندگانو دا دی چې عبادت يې وکړي او هيڅ شی ورسره شريک نه کړي، او د بندگانو حق پر الله دا دی چې هغه چاته عذاب ورنکړي چې هيڅ شی يې ورسره شريک کړی نه وي»**. [1]الحديث

او په صحيح البخاري کې له ابن مسعود - (رضي الله عنه) - څخه (روايت) دی چې نبي - صلى الله عليه وسلم - وويل: **«څوک چې پداسې حال کې مړ شو چې له الله سره يې شريک باله نو اور ته داخل شو» . او مسلم پخپل صحيح کې له جابر - رضي الله عنه - څخه روايت کوي چې نبي - صلى الله عليه وسلم - وويل: «څوک چې د الله تعالى سره پداسې حال کې مخ شو چې هيڅ شی يې ورسره شريک کړی نه وي نو جنت ته داخل شو، او څوک چې وسره مخ شو او څه شی يې ورسره شريک کړی و، نو اور ته داخل شو» .** [2]

او پدې معنا سره احاديث ډير دي، او دا مسأله له اړينو او لويو مسائلو څخه ده، او الله خپل نبی محمد - صلى الله عليه وسلم - توحيد ته په بلنې او له شرک څخه په منع کولو سره راليږلی دی،

---

[1] البخاري الاستئذان (5912)، مسلم الإيمان (30)، الترمذي الإيمان (2643)، ابن ماجه الزهد (4296)، أحمد (5/238).

[2] البخاري تفسير القرآن (4227)، مسلم الإيمان (92)، أحمد (1/374).

نو هغه څه يې خلكو ته په پوره توګه ورسول چې الله پرې رالیږلی و، او د الله په لار کې سخت وربړول شو، نو پر هغو يې صبر وکړ، او د هغه سره يې ملګرو - (رضي الله عنهم) - هم صبر وکړتر دې چې الله تعالی د عربو له جزيرې څخه ټول بتان او طلسمونه لرې کړل، او خلک ډلې ډلې د الله په دين کې داخل شول، او د كعبې چاپيره او دننه ټول بتان مات شول، لات، عزى او منات هم ويجاړ شول، او د عربو په قبيلو کې ټول بتان مات شول او هغه باطل معبودان چې هغوی سره وو ټول وران شول او د الله کلمه پورته شوه او د عربو په جزيره کې اسلام ښکاره شو. [1]

بيا مسلمانانو له جزيرې نه د باندې دعوت او جهاد ته مخه کړه، او كومو بندګانو ته چې الله له وړاندې نيكمرغي ليكلې وه د دوی په لاس ورته الله هدايت وکړ، او د دوی پر مټ الله حق او عدالت په ډيری کلو او بانډو کې خپور کړ او پدې سره د هدايت امامان او د حق سالاران او عدالت او اصلاح ته بلونكي وګرځيدل، او د دوی لار له تابعينو او په نيكو کې د هغوی له پيروانو څخه؛ د هدايت امامانو او حق ته بلونكو هم ونيوله؛ د الله دين يې خپراوه، او خلک يې د الله يووالي ته رابلل، او په خپلو مالونو او ځانونو سره يې د الله په لار کې جهاد وکړ؛ پداسې حال کې چې د هيڅ ملامتوونكي له ملامتيا څخه نه ويريدل، نو الله يې ملاتړ وکړ او بريا يې ور په برخه کړه او پر خپلو حريفانو يې برلاسي کړل او په خپله ژمنه يې چې ورسره پدې قول کې کړې وه وفا وکړه: **(ای هغو کسانو چې ايمان يې راوړی! که چېرې تاسو د الله مرسته وکړئ، هغه به ستاسو مرسته وکړي او ستاسو قدمونه به ثابت (او ټينګ) کړي).** [2]

او د الله تعالی دا قول: **(او الله به خامخا ضرور د هغه چا مرسته وکړي چې د هغه (الله) مدد کوي، بېشکه الله خامخا ډېر زورور، غالب دی) هغه کسان دي چې كه مونږ دوی ته په زمکه کې**

---

[1] البخاري العلم (129)، مسلم الإيمان (32)، أحمد (3/157).

[2] [محمد سورت: 7 آيت].

قدرت ورکړو (نو) دوی به لمونځ قايموي او زکات به ادا کوي او د نېکۍ حکم به کوي او له بدۍ نه به منع کوي، او خاص د الله لپاره د کارونو انجام دی). [1]

بيا له هغې وروسته خلک بدل شول، ډلې ډلې شول، د جهاد په اړه يې ناغيري وکړه او آرامتيا او شهوت پرستۍ ته يې لومړيتوب ورکړ، ناکاره کړنې پکې رابښکاره شوې مګر هغه څوک چې الله پاک وساتل، نو الله يې حالت ته بدلون ورکړ، دښمنان يې پرې برلاسي کړل؛ (دا) د هغو کړنو سزا وه چې دوی کړې وې، او هيڅکله ستا رب د بندګانو سره ظلم کوونکی ندی، الله تعالی فرمايي: **(دا په دې چې يقينًا الله د هغه نعمت بدلوونکی نه دی چې پر کوم قوم يې پېرزو کړی وي تر هغه چې هغوی هغه (حالت) بدل کړي چې د هغوی په نفسونو کې دی).** [2]

نو پر ټولو مسلمانانو واجب دي؛ په حکومتونو او ولسونو چې الله ته رجوع وکړي او عبادت هغه ته ځانګړی کړي او له هغو نيمګړتياوو او ګناهونو چې تېر شوي دي توبه وکړي او بيړه وکړي د هغه واجب په ادا کولو کې له فرضي عملونو څخه او له هغه څه نه ځان ژغورلو سره چې پرې يې حرام کړي دي ، او دا چې يو بل ته سره پدې نصيحت وکړي او يو بل سره پدې اړه مرسته وکړي.

او لدې اړين او مهم د شرعي حدودو نافذول او په ټولو شيانو کې د خلکو تر منځه د شريعت حاکمول دي، او شريعت ته د پريکړو وړل او د بشري قوانينو چې د الله له قانون سره په ټکر کې وي باطلول دي، او ورته د پريکړو له وړلو نه ځان ژغورل او د شريعت حکمونو ته د ټولو ولسونو اړ ويستل دي(چې غاړه ورته کيږدی)، همدا رنګه پر علماوو لازم دي چې خلک په خپل دين پوه کړي او د دوی تر منځ اسلامي درک خپور کړي او يوبل ته په حق او صبر وصيت سره وکړي، (همدارنګه)په نيکيو امر او له بديو څخه منع کول او دې کارونو ته د چارواکو هڅول دي. همدا رنګه د ويجاړوونکو بنسټونو لکه کمونيزم، بعثيت، قومي تعصبونه او داسې نورو

[1] [الحج سورت: 40-41 آيتونه].

[2] [الأنفال سورت: 53 آيت].

مبادئو او د شریعت خلاف مذهبونو په وړاندې مبارزه کول واجب دي، چې پدې سره به الله مسلمانانو ته هغه څه سم کړي چې خراب شوي دي او هغه څه به بیرته ورکړي چې ورڅخه شړیدلې دي او هغه پخوانی عزت به بیرته ورکړي او پر غلیم به یې برلاسي کړي او په ځمکه کې به یې واکداران کړي لکه چې الله تعالی فرمايي او هغه تر ټولو رښتیا ویونکی دی: **(او په مونږ باندې د مومنانو مرسته کول حق دي).** [1]

او الله تعالی فرمايي: **(الله وعده کړې د هغو کسانو سره چې ایمان یې راوړی ستاسې نه او نېك عملونه یې کړي دي، چې خامخا هرومرو به دوی ته په ځمکه کې خلافت ورکوي لکه چې هغو کسانو ته یې خلافت ورکړی و چې له دوی نه وړاندې وو او خامخا ضرور به دوی ته د دوی هغه دین ثابت (او قوي) وګرځوي چې هغه (الله) د دوی لپاره غوره کړی دی او خامخا ضرور به دوی ته د دوی له وېرې نه پس امن په بدل کې ورکړي، چې دوی به زما عبادت کوي او زما سره به هېڅ شی نه شریکوي، او هر څوك چې د دغو (انعامونو) نه بعد کافر شو، نو همدغه کسان فاسقان دي).** [2]

او الله پاک فرمايي: **(بېشکه مونږ خامخا د خپلو رسولانو او د هغو کسانو چې ایمان یې راوړی دی، په دنیايي ژوند کې مرسته کوو او په هغې ورځ کې (هم) چې ګواهان به ودرېږي).** [3]

(په هغې ورځې کې چې ظالمانو (مشرکانو) ته به د هغوی معذرت هېڅ نفع نه رسوي او د همدوی لپاره لعنت دی او د همدوی لپاره بد کور (دوزخ) دی). [4]

له الله تعالی نه سوال کوم چې د مسلمانانو چارواکي او عوام یې اصلاح کړي او په دین کې پوهه ورپه برخه کړي، او د الله څخه په ویره یې سره راغونډ کړي او ټولو ته دې خپله نیغه لار

---

[1] [الروم سورت: 47 آیت].

[2] [النور سورت: 55 آیت].

[3] [غافر سورت: 51 آیت].

[4] [غافر سورت: 52 آیت].

وښايي، حق ته دې پرې بريا ورکړي او باطل دې پرې ذليل کړي او ټولو ته دې توفيق ورکړي چې په نيکو کارونو او تقوا کې يو له بل سره مرسته وکړي او يو بل ته سره په حق او صبر سره وصيت وکړي ، هغه ذات د همدې کارونو توان ورکوونکی او پرې ځواکمن دی، وصلى الله وسلم على عبده ورسوله وخيرته من خلقه نبينا وإمامنا وسيدنا محمد بن عبد الله وعلى آله وأصحابه ومن اهتدى بهداه- والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته.

* * *

فهرست

﴿ سريزه ﴾ 1

﴿ په الله تعالى ايمان ﴾ 4

﴿ د اسلام په ټولو پنځو ښکاره رکنونو ايمان راوړل چې پر خپلو بنده ګانو يې واجب او فرض ګرځولي دي ﴾ 7

﴿ پدې باور لرل چې الله پخپله پيدا کوونکی د عالم، چارې سمبوونکی يې او په خپل علم او ځواک سره پدوی کې تصرف کوونکی دی ﴾ 8

﴿ په پرښتو ايمان ﴾ 13

﴿ په کتابونو ايمان﴾ 14

﴿ پر پيغمبرانو ايمان﴾ 16

﴿ د آخرت پر ورځ ايمان ﴾ 17

﴿ په تقدير ايمان ﴾ 18

﴿ ايمان له قول او عمل څخه عبارت دی، چې په طاعت سره زياتيږي او په ګناه کولو سره کميږي ﴾ 20

﴿ د الله لپاره مينه کول او د الله لپاره کرکه کول، او دوستي او دښمني د الله لپاره ﴾..... 21

﴿ لدې عقيدې څخه د منحرفو او پر ضد يې د تلونکو يادونه ﴾ 23

﴿ له هغوی څخه د وروستيو شبهه همغه د پخوانيو شبهه ده؛ دا او د ځينو کفري عقيدو يادونه ﴾ 25

﴿ هغه څه چې وروستيو مشرکانو له لومړيو نه زيات کړي ﴾ 28

﴿ يوازې د الله د عبادت واجبوالی، او د الله پر دښمنانو د بريا لاملونه (أسباب) ﴾......... 30